

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO

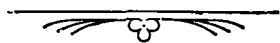
XIV A

MAANMITTAUS

24

MAANMITTAUS-YLIHALLITUKSEN
KERTOMUS VUODELTA 1908

HELSINGISSÄ 1910
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA

Maanmittauksen ylihallituksen kertomus maanmittauksen menosta Suomessa vuonna 1908.

Täten saa Ylihallitus 50. §:n mukaan 15. toukokuuta 1848 annetussa armollisessa asetuksessa Maanmittaushallituksesta ynnä muusta alamaisimmasti antaa kertomuksen maanmittaustoimen menosta Suomessa vuonna 1908 ja siinä tarkoituksessa ensin tehdä selkoa oloista ja toiminnasta

Ylihallituksessa.

Ylihallituksen virkamiehistössä on tilivuonna tapahtunut se muutos, että sihteeriksi Ivar Poppius 23. maaliskuuta on nimitetty Oulun läänin lääninsihteeriksi ja hänen sijaansa Ylihallituksen sihteeriksi 22. lokakuuta nimitetty Hämeen läänin varalääninsihteeriksi Väinö Vindician Hirvinen.

Töitä on Ylihallituksessa ollut seuraava määrä:

Ylihallituksen diarioiden mukaan oli 1907 vuoden lopussa päättymättömiä juttuja ja asioita	59
Tilivuonna lisää tulleita	1,552
	<hr/>
	Yhteensä 1,611

Näistä käsiteltiin vuoden kuluessa lopullisesti 1589 ja siirrettiin vuoteen 1909 toimen varalla olevina 22 juttua ja asiaa.

Edellämainittuun asiain käsittely on aiheuttanut 2,466 toimitusta, niiden joukossa 210 Keisarilliseen Suomen Senaattiin annettua lausuntoa, joista 30 on koskenut kysymykseen tulleita jaonjärjestelyjä yhtä monessa eri jakokunnassa, nimittäin 8 Uudenmaan, 6 Turun ja Porin, 6 Hämeen, 9 Vaasan ja 1 Viipurin läänissä.

1908 vuoden kuluessa on Ylihallitus antanut seuraavat kiertokirjeet:

- 1) 4. helmikuuta rajapyykkien numeroiden merkitsemisestä tiluskartoille.
- 2) 28. helmikuuta telefonipuhelujen virka-asioissa väärinkäyttämistä.
- 3) 28. helmikuuta virkamiesten sivutuloista.

4) 29. huhtikuuta vapaapaikkojen nauttimisesta Loviisan ja Maarianhaminan kylpylaitoksissa.

5) 30. syyskuuta jäsenten ja varajäsenten, tilintarkastajain ja valiomiesten sekä näiden varamiesten vaalista Suomen siviiliviraston leski- ja orpokassan johtokuntaan.

Ylihallituksen arkisto.

Ylihallituksen arkistoon on saatu sekä siellä tarkastettu ja rekisteröity karttain ja asiakirjain uudistuksia 1080 erityisestä lohkokunnasta, kylästä ja tilasta, joista karttauudistukset käsittävät 1978 ja uudistetut asiakirjat 4349 re-gaaliarkkia. Yksityisten henkilöiden tarpeesen on toimitettu karttain ja asia-kirjain kopioita 102 tilaajalle.

Ylihallituksen maantieteellinen osasto.

Aineksiksi maantieteellisiä karttatöitä varten ovat asianomaiset toimitus-maamittarit lähettäneet 610 kappaletta maantieteellistä pienoiskokokarttaa mit-takaavassa 1 : 20,000, mitkä sisältävät:

Uudenmaan läänissä	11,013 ha tiluksia ja	99 ha vettä
Turun ja Porin läänissä	102,955 » » »	1,241 » »
Hämeen	» 28,010 » » »	419 » »
Viipurin	» 2,362 » » »	32 » »
Kuopion	» 20,007 » » »	226 » »
Vaasan	» 104,931 » » »	1,200 » »
Oulun	» 41,242 » » »	736 » »

Yhteensä 310,520 ha tiluksia ja 3,953 ha vettä

Sitäpaitsi on Ylihallituksessa mittakaavassa 1 : 20,000 pienennetty Kemi-järven, Kuusamon ja Kuolajärven pitäjissä verollepanoa ja isojakoa varten vi-reillä olevassa tilusmittauksessa mittakaavoissa 1 : 8,000 ja 1 : 16,000 laadittuja kantakarttoja kaikkiaan 103 kappaletta, jotapaitsi jo ennen pienennettyjä karttaosia on värikyseen nähden täydennetty ja nimiä niille kirjoitettu.

Maantieteellisiä karttatöitä on muuten jatkettu seuraavasti:

a) Pitäjänkarttoja mittakaavassa 1 : 20,000.

Pitäjänkarttain täydentämistä ja kunnossa pitämistä niiden muutosten suhteen, joita täytyy toimittaa kylien ja talojen tultua siirretyksi pitäjästä toi-seen, on edelleen jatkettu siten, että kylän ja pitäjän rajoja on tarkastettu ja muutettu seuraavilla pitäjänkartoilla:

Turun ja Porin läänissä: Mouhijärven ja Suodenniemen.

Kuopion läänissä: Nilsin, Muuruveden ja Varpaisjärven.

Vaasan läänissä: Keuruun ja Vilppulan, Laukaan, Jyväskylän ja Toivakan.

Vuoden kuluessa Ylihallitukseen saapuneitten pienoiskokokarttain avulla on pitäjänkarttoja täydennetty ja uusia teitä niille sijoitettu.

Kivennavan uusi pitäjänkartta on vuoden kuluessa valmistunut ja Kerimäen uuden pitäjänkartan piirtämistä jatkettu.

b) Kihlakunnankarttoja mittakaavassa 1:100,000.

Kihlakunnankarttoja on täydennetty samoissa kohdin kuin ylempänä mainittuja pitäjänkarttoja.

Tekeillä olevista Maskun, Käkisalmen, Piikkiön, Ilomantsin, Kemin ja Äyräpään kihlakunnankartoista ovat Maskun ja Käkisalmen kihlakunnankartat vuoden kuluessa valmistuneet, Ilomantsin, Kemin ja Äyräpään kihlakunnankarttain piirtämistä on jatkettu, jota vastoin Piikkiön kihlakunnankartan teko on muiden kiireellisempain karttatöiden takia ollut edelleen seisahduksissa.

Kurkijoen ja Sortavalan kihlakuntain uusien karttain piirtäminen on vuoden kuluessa alulle pantu ja kumpainkin kartta jo puoliksi valmistunut.

Vastaisuudessa piirrettävään uusien karttain tarpeeksi on Pudasjärven ja Taivalkosken kruununmaat pienennetty kihlakunnankarttain mittakaavaan.

Tarkastuksia maalla Korsholman, Raaseporin ja Maskun kihlakuntain uusia karttoja varten on toimittanut Ylihallituksen kartanpiirustaja K. V. Knuutila. Kustannukset näistä tarkastuksista, jotka nousivat yhteensä 1,633 markkaan 19 penniin, suoritettiin Ylihallitukselle maantieteellisiä karttatöitä varten armollisella kirjeellä 20. syyskuuta 1902 myönnetystä määrärahadista.

Maamittarien vuoden kuluessa Inarin ja Utsjoen pitäjissä toimittamat mittaukset on piirretty sanottuun pitäjään uudelle kartalle mittakaavassa 1:100,000.

Kihlakunnankarttain painatustyö on edistynyt siihen määrään, että vuoden kuluessa on painosta ilmestynyt Helsingin ja Lapuan kihlakuntain kartat. Halikon, Loimaan ja Ilmajoen kihlakunnankarttain korehtuurikorjauksia on tehty sekä Raaseporin kihlakunnankartan kiveenpiirtämistä aloitettu. Kustannukset Helsingin kihlakunnankartan painamisesta 300 kappaleen painoksena nousivat kaikkiaan 4,672 markkaan ja Lapuan kihlakunnankartan painamisesta 250 kappaleen painoksessa 5,446 markkaan 80 penniin. Painokustannukset, joihin sisältyy lunastus karttain painamiseen käytetyistä kivistä, suoritettiin armollisella kirjeellä 29. lokakuuta 1903 Ylihallitukselle myönnetystä määrärahadista.

Myyntihinnaksi Helsingin ja Lapuan kihlakunnankartoille on määrätty kummallekin 9 markkaa.

Tulot vuoden kuluessa myydyistä painetuista kihlakunnankartoista nousivat kaikkiaan 440 markkaan.

c) Suomen yleiskartta mittakaavassa 1:400,000.

Suomen yleiskartan uusien lehtien laatiminen on vuoden kuluessa edistynyt niin, että

lehden E 3 (Jyväskylä) kontuurit ja nimet on täydellisesti kiveen piirretty ja värikivien valmistamiseen ryhdytty;

lehden E 4 (Kuopio) puhtaaksi piirtämistä on jatkettu;

lehden A 4 (Inari) kontuurit ja nimet on kiveen lähes täydellisesti piirretty.

Maantieteellisiä mittauksia yleiskartan lehteä A 3 vastaavalla alueella Utsjoen ja Inarin pitäjissä ovat vuoden kuluessa toimittaneet Ylihallituksen kartanpiirustaja, varamaamittari Lahja Castrén ja maanmittausauskultantti Arvo Manner, jotka mittakaavassa 1:100,000 mittasivat Kaamas- ja Kieltajokien latvoilla Utsjoen ja Inarin pitäjän rajaseudulla yhteensä noin 126,000 hehtaaria. Kustannukset näistä mittauksista nousivat kaikkiaan 7,031 markkaan 95 penniin ja suoritettiin ne armollisella kirjeellä 12. lokakuuta 1907 tarkoitusta varten myönnetystä määrärahasta.

Koska Oulun läänissä viime aikoina toimitettuin laajain uudismittausten tuloksia on osottautunut mahdottomaksi hyväksi käyttää maantieteellisiä karttoja varten ilman tarpeellisen tiheässä olevia luotettavia kiinnepisteitä, toimitutti Ylihallitus Kemijokilaaksossa sen suulta aina Kemijärvelle asti alustavan rekognoseerauksen tulevia kolmiomittaustöitä varten. Tämän työn suoritti professori Alfred Petrelius suunnitellen yhtäjaksoisen kolmioketjun venäläis-skandinaviaalaisen astemittauksen kolmiopisteistä Ajos, Kivalo, Kallinkangas ja Kokkomäki aina Kemijärven ja Kuolajärven rajoille saakka. Kustannukset tästä työstä nousivat kaikkiaan 914 markkaan 56 penniin, jotka suoritettiin armollisella kirjeellä 20. syyskuuta 1902 Ylihallitukselle myönnetystä määrärahasta.

Edellisenä vuotena Ylihallituksen toimesta suoritettu Tenojoen vaakitus on Outakosken kohdalla sidottu Akuvaaran kolmiopisteeseen tällä noin 6 kilometrin pituisella välimatkalla toimitetun vaakituksen kautta. Tämän työn toimitti varamaamittari Lahja Castrén ja suoritettiin sen 1,710 markkaan nousevat kustannukset armollisella kirjeellä 20. syyskuuta 1902 Ylihallitukselle myönnetystä määrärahasta.

Tilivuoden kuluessa on loppuun myydyistä yleiskartan lehdistä D 5, E 4 ja F 3 otettu uudet painokset, lehdestä D 5 500 kappaletta, lehdestä E 4 650 kappaletta ja lehdestä F 3 1000 kappaletta. Kustannukset näistä painatuksista nousivat

lehdestä D 5	687	markkaan	
» E 4	1,111	»	25 penniin
» F 3	918	»	

mitkä suoritettiin Ylihallitukselle maantieteellisiä karttatöitä varten armollisella kirjeellä 20. syyskuuta 1902 myönnetystä määrärahasta.

Tulot vuoden kuluessa myydyistä yleiskartan lehdistä nousivat kaikkiaan 5,474 markkaan 46 penniin. Sitäpaitsi on erinäisille virastoille ja laitoksille vuoden kuluessa ilmaiseksi annettu kaikkiaan 316 karttalehteä.

Ylihallituksen mittakaavassa 1:1,200,000 julkaiseman Suomen yleissilmäyskartan myynnistä on vuoden kuluessa saatu 54 markkaa.

d) Karttatöitä erityisiä tarkoituksia varten.

Keisarilliselle Senaatille

laadittu erinäisiä karttoja valaisemaan Ylihallituksen antamia lausuntoja, täydennetty Senaatin telefonikarttaa; laadittu täydellinen kartta maan telefoni- ja telegrafilinjoista venäjänkieliselällä tekstillä; laadittu kartta Jämsän ja Korpilahden pitäjien rajaseudusta sekä samoin Kiikan, Kiikoisten ja Tyrvään kuntain rajaseudusta; laadittu asemakartta Hämeenlinnan kaupungista ympäristöineen.

Viipurin läänin Kuvernörille

sijoitettu kyläin ja nimismiespiirien rajat Kivennavan ja Uudenkirkon pitäjiä käsittävälle venäläisen topografikartan lehdille.

Ylihallituksen omaksi tarpeeksi

täydennetty Ylihallituksen telefonikarttaa; tehty kartta Impilahden pitäjässä olevista teistä; jäljennetty Koviston pitäjän rajakartta mittakaavassa 1:20,000; laadittu erinäisiä pienempiä uudistus- ja pienoiskokokarttoja arkiston ja maantieteellisen karttalaitoksen tarpeeksi. Ylihallituksen 2. huhtikuuta 1896 antaman karttain väritystä koskevan kiertokirjeen uutta painosta varten laadittu väritysmallit.

e) Topografisia karttoja.

Keisarillisen Senaatin määräyksen mukaan 2. päivältä helmikuuta 1886 Ylihallitukseen nimien oikaisua ja värittämistä varten lähetetyistä venäläisten topografien tekemistä Pietarissa valokuvatuisista topografisista kartoista on väritetty täydellisesti 11 lehteä, jotka vuoden kuluessa ovat Ylihallitukseen saapuneet.

Sittenkun Keisarillinen Senaatti Maanviljelystoimituskunnan 21. touko-kuuta 1904 antamalla kirjeellä määräsi, että myöskin se kappale Suomen topografista karttaa, jota on säilytetty Senaatin Sotilastoimituskunnassa vaan, joka sanotun toimituskunnan lakkautettua jätettiin Maanviljelystoimituskuntaan, väritettäisiin ja kuntoonpantaisiin Ylihallituksessa, on tilivuoden kuluessa 42 lehteä puheenalaista karttaa valmistunut.

Maantieteellisen osaston töihin on vuoden kuluessa ottanut osaa 1 ylimääräinen virkamies sekä 3 vakinaista ja 12 ylimääräistä kartanpiirustajaa, niiden joukossa 13 naista. Sen ohessa on Ylihallituksessa topografisten karttain värittämistä varten ollut 1 ylimääräinen virkamies ja 2 naispiirustajaa.

Rahavarainhoito Ylihallituksessa.

Vuoden tilipäätöksen mukaan oli Ylihallituksen hoidettavana olevan Tarkastusprosenttirahaston laita seuraava:

		<i>Mark.</i>	<i>hita</i>
<i>Siirto vuodelta 1907:</i> Suorittamattomia tarkastusprosentteja	10,288: 33		
Korkoa kasvavia obligatsioneja, talletuksia ja käteistä rahaa	263,331: 55		
Liikasuorituksia	592: 87		
Vuotena ulostuomittuja tarkastusprosentteja	24,838: 72		
Kasvaneita korkoja	11,222: 71	310,274	18
<i>Menoja:</i> Apurahaa 50 henkilölle, osittain työhön kykenemättömille ylimääräisille maamittareille, osittain varattomille leskille ja lapsille, yhteensä	13,330: —		
Tarkastajain palkkioita y. m.	7,291: 21		
<i>Säästö vuoteen 1909:</i>			
Suorittamattomia tarkastusprosentteja	7,082: 05		
Korkoa kasvavia obligatsioneja ja käteistä rahaa	281,723: 42		
Liikasuoritus	847: 50	310,274	18
Erinäisiä määrärahoja.			
Paitsi menosäännössä Ylihallituksen, Vakauskomisionin ja maamittarikunnan tarpeiksi osotettuja varoja, on Keisarillinen Senaatti vuoden kuluessa myöntänyt seuraavat määrärahat, nimittäin:			

	Mark.	74
25. tammikuuta, yhden insinörin viran hoitamisesta viran avonaisena ollessa insinööri A. W. Hämäläiselle	512	—
22. toukokuuta, komisionimaamittari F. L. Mahlbergille maanositusolojen vastaiseen kehittämiseen vaikuttavain seikkain tutkimista varten	3,000	—
22. toukokuuta, lisäpalkkiota Ylihallituksen sihteerinviran hoitamisesta	800	—
25. syyskuuta, sähkövalaistuksen hankkimiseen Mikkelin läänin maanmittauskonttoriin	423	20
6. marraskuuta, Oulun läänin lääninmaamittauskonttorin lisäkennusta varten	63,000	—
12. marraskuuta, komisionimaamittari A. Hannikaiselle myönnetty lisäpalkkio Uudenmaan läänin lääninmaamittarinviran hoitamisesta	750	—
12. marraskuuta, lisäapuraha Suomen maamittariyhdistykselle	1,000	—
10. joulukuuta, lisätarverahoja Uudenmaan ja Mikkelin läänin maanmittauskonttoreille	170	—
Summa	69,655	20

Lääninmaanmittauskonttorit.

Tilivuotena on lääninmaanmittauskonttoreihin talteen jätetty seuraavat määrät tiluskarttoja ja lehtiluvut asiakirjoja päätyneistä toimituksista, nimittäin:

	Karttain luku.	Lehtiluku toimitusasiakirjoja ja liitteitä.
Uudenmaan läänissä	514	13,321
Turun ja Porin »	511	16,357
Hämeen »	465	11,192
Viipurin »	2,461	55,214
Mikkelin »	307	9,323
Kuopion »	325	10,557
Vaasan »	500	18,868
Oulun »	316	13,218
Summa	5,399	148,050

Mitä lääninmaanmittauskonttorien kuntoon tulee, niin ei niissä tapahtuneissa vuositarkastuksissa tehtyin pöytäkirjain mukaan, jotka ovat olleet Keisarilliseen Senaattiin lähetettyinä, siinä suhteessa ole ilmaantunut mitään erittäin muistutusta ansaitsevaa.

Maamittarikunta.

Maamittarikunnan virkamiehistössä on tapahtunut seuraavat muutokset, nimittäin:

kahdelle vanhemmalle ja yhdelle nuoremmalle komisionimaamittarille on myönnetty virkaero, yksi vanhempi komisionimaamittari, yksi lääninmaanmittauskonttorin sihteeriksi ja yksi varamaamittari ovat kuolleet; Uudenmaan läänin lääninmaamittariksi on nimitetty vanhempi komisionimaamittari Hämeen läänissä Gustaf Axel Herlin; yksi nuorempi komisionimaamittari on nimitetty vanhemmaksi komisionimaamittariksi sekä kolme varamaamittaria nuoremmiksi komisionimaamittareiksi, jotapaitsi kaksi vanhempaa ja yksi nuorempi komisionimaamittari on siirretty toisesta läänistä toiseen. Turun lääninmaanmittauskonttorin sihteeriksi on määrätty varamaamittari Onni Viktor Tuurala;

seitsemäntoista maanmittauskultantia on määrätty varamaamittariksi;

kuusitoista auskultantia on oikeutettu yksinäisenä toimitusmiehenä antamaan vaadittuja lausuntoja riita-asioissa, neuvottelemaan ja määräämään isojaon ja veronlaskun perusteista sekä toimittamaan niissä sattuvia jyvityksiä; kahdeksantoista oppilasta on otettu maanmittausauskultantiksi;

kaksikymmentäneljä oppilasta on valtuutettu päämiehensä vastuulla toimittamaan tilusten mittausta ja kartallepanoa sekä laillisessa järjestyksessä määrättyin, kedolle selvästi merkittyin laillisen voiman saaneitten rajain pyykitystä kuin myös kihlakunnanoikeudessa vahvistettavaksi ilmoittamaan lakivoimaisia maanmittaustoimituksia, ja

kolmekymmentäseitsemän uutta oppilasta, niistä Keisarillisen Senaatin myönnytyksen nojalla yksi nainen, on maamittarikuntaan kirjoitettu.

Mitä tulee niihin maamittareihin, jotka vuoden kuluessa ovat toimesta olleet kuin myös heidän tekemiinsä töihin, maamittareille tuomittuin palkkioiden määrään sekä siihen mitä ja mimmoisia maanmittaustoimituksia vuoden kuluessa on päätökseen saatu y. m., käyvät nämä seikat tarkemmin selville alamaissimmasti oheenpannuista luetteloista, joista seuraavat summittaiset ilmoitukset tässä esiintuodaan:

	Uudenmaan lääni.	Turun ja Porin lääni.	Hämeen lääni.	Viipurin lääni.	Mikkelin lääni.	Kuopion lääni.	Vaasan lääni.	Oulun lääni.	Summa.
Liite 1.									
<i>Tilivuotena maaseudulla työskentelevien maamittarihenkilöiden lukumäärä oli seuraava:</i>									
Komisioni- ja varamaamittareita	14	29	14	37	11	24	41	45	215
Auskulantteja	11	9	2	9	1	8	7	4	51
Oppilaita	7	25	9	30	4	27	29	24	155
Summa	32	63	25	76	16	59	77	73	421
<i>Maamittarien työpäiviä on käytetty:</i>									
Toimitusmatkoihin	444	874	399	1,162	407	641	703	1,367	5,997
kokouksiin	211	355	261	420	96	207	376	285	2,211
tilusten kartallepanoon	927	2,143	465	1,166	333	2,261	2,538	2,684	12,507
alanlaskentoon ja selittämiseen	487	1,051	310	591	143	819	1,437	1,601	6,439
työväkseen ja luokitukseen	155	369	146	608	89	311	811	423	2,912
jakamiseen kartalla	419	455	155	637	83	366	1,770	526	4,411
rajain avaamiseen ja pyykitykseen	816	1,479	953	1,515	344	1,229	1,814	998	9,148
maantieteellisiin töihin	2	44	—	—	—	—	—	176	222
sekalaisiin toimituksiin, niinkuin riidanselvityksiin, tienjakoihin y. m.	3,487	2,523	1,317	2,571	692	3,073	5,559	4,731	23,933
virkatöihin toimitusten ulkopuolella	1,568	3,281	1,075	5,160	1,694	3,393	3,731	4,015	23,917
Summa	8,516	12,574	5,081	13,830	3,881	12,300	18,729	16,806	91,717
Toimitusmatkoja kilometriä	60,563	70,349	48,526	157,841	32,677	42,650	73,005	93,134	578,745
Toimitettuja töitä:									
<i>Kartalle otettu:</i>									
viiljeltyä maata, hehtaaria	14,197	19,487	4,648	7,233	973	5,139	16,628	11,858	80,163

	Uudenmaan lääni.	Turun ja Porin lääni.	Hämeen lääni.	Viipurin lääni.	Mikkelin lääni.	Kuopion lääni.	Vaasan lääni.	Oulun lääni.	Summa.
metsämaata, hehtaaria	37,284	45,715	10,665	27,654	4,568	86,832	71,444	455,818	739,980
järviä ja vesistöjä »	736	4,441	1,072	994	120	1,927	964	5,430	15,684
Summa	52,217	69,643	16,385	35,881	5,661	93,698	89,086	473,106	835,827
Laskettu ja selitetty, hehtaaria	37,051	83,208	41,720	105,484	13,630	121,200	95,638	513,499	1,011,430
Kartalle jaettu, osakkaita	823	1,077	319	2,808	304	669	1,508	591	8,099
» » hehtaaria	20,724	71,103	26,873	103,954	13,090	63,892	126,613	143,430	569,619
Avattu rajoja, metriä	1,890,046	5,464,419	2,305,026	5,571,941	957,131	3,149,975	5,166,459	4,101,256	28,606,253
Tehty rajapyykkejä	7,939	19,440	5,218	19,572	1,333	9,512	14,506	6,598	84,618
Maamittarien palkkiot, jotka vuoden revisionissa tuomittiin maksettaviksi, tekivät Smk.	88,630	105,832	52,590	183,100	38,364	117,104	283,508	305,416	1,174,545
Liite 2.									
Näyttää missä kyläkunnissa ja millä tiloilla veronpano-, isojako- tai jaonjärjestelytehtäviä tili-vuotena on ollut käsiteltynä alaisina.									
Liite 3.									
Veronpano-, isojako-, tilusjärjestely- ja jaontäydennystoimituksia on vuoden kuluessa loppuunsaatettu:									
jakokunnissa, luvultaan	20	41	10	3	3	2	8	3	90
taloissa tai uudistaloille, luvultaan	334	296	74	5	60	5	274	17	1,065
mantaaliluku	51,3	121,41	23,17	1,71	7,5	0,88	63,17	3,07	277,31
hehtaareilla	27,731	57,788	23,491	1,331	8,865	1,093	48,591	20,947	189,857

Liite 4.

Tilojen halkomisista on päätökseen saatettu:

vierellä osotettu luku taloja tai tiloja.....	21	42	21	521	64	179	160	74	1,082
osakkaan välillä	63	102	67	1,215	162	461	629	201	2,900
manttaalia.....	6,15	11,73	8,70	36,26	10,74	28,93	50,94	17,90	170,75
hehtaarilla.....	4,676	12,380	6,661	46,209	15,107	49,978	79,908	27,771	242,690

Liite 5.

Tiluslokkomisella on jaettu vierellä oleva määrä

taloja tai tiloja.....	47	154	135	384	143	102	96	78	1,139
joten on tullut usia tiloja luvultaan.....	123	394	347	810	348	204	204	156	2,586
joilla on yhteenluettuna manttaalia	15,28	43,69	41,65	27,53	22,11	17,40	19,01	18,24	204,91
» » » hehtaaria	9,180	35,070	33,232	41,325	35,696	31,360	30,999	36,838	253,700

Hajanaistoituksia, niinkuin riidanselvityksiä ja muita katselmuksia, sovintojakoja ja tienjakamisia y. m. on päätökseen saatettu, luvultaan .....

.....	518	157	178	986	62	179	70	140	2,285
-------	-----	-----	-----	-----	----	-----	----	-----	-------

Liite 6.

*Palstatilan erottamisia:**Lääninmaamittarien yllhallitukselle ilmoittamia,*

Kuvvernörin vahvistamia palstoituksia oli

luvultaan	1,419	210	321	1,701	53	56	285	29	4,074
ja oli niiden ala hehtaareissa yhteensä.....	1,917,98	572,54	683,12	2,280,79	917,49	42,57	872,94	65,84	7,352,77

Erotettiin palstatilain tiluslavenus on ollut:

vähempi kuin 1 hehtaari.....	1,030	70	135	1,217	26	43	66	10	2,597
1—3 hehtaarin vaiheella	218	70	109	238	13	11	100	12	771
3—5 » »	55	38	36	123	6	1	62	4	325
5—10 » »	87	28	41	112	3	1	55	2	329
10—25 » »	29	4	—	8	1	—	2	1	45
yli 25 hehtaaria, ...	—	—	—	3	4	—	—	—	7

	Uudenmaan lääni.	Turun ja Porin lääni.	Hämeen lääni.	Viipurin lääni.	Mikkelin lääni.	Kuopion lääni.	Vaasan lääni.	Oulun lääni.	Summa.
Vuodesta 1907 siirrettyin maanmittaustoimitusten luvut olivat:									
isojakoja- ja veronpanoja	97	214	96	30	18	10	72	139	676
osittamisia	454	985	410	1,560	439	1,422	1,034	614	6,868
muita toimituksia	162	449	179	681	181	182	126	204	2,164
<i>Tiiviotena on toimeenpantavaksi käsitetty:</i>									
isojakoja ja veronpanoja	32	47	30	68	3	9	4	40	233
osittamisia	339	476	411	1,601	250	632	558	291	4,558
muita toimituksia	60	103	187	1,006	82	179	87	101	1,805
Summa	1,144	2,224	1,313	4,946	973	2,434	1,881	1,389	16,304
Niistä on vuoden kuluessa poistettu, osaksi päättyneinä, osaksi peruutettuina ja osaksi muista syistä, enemmän toimen varaan jättämättömiä	641	597	607	2,432	235	763	490	471	6,236
Siirto vuoteen 1909:									
Isojakoja ja veronpanoja, jotka riippuivat: maamittarien toimesta	86	186	66	73	16	8	62	75	572
virastojen »	24	30	23	12	1	2	6	46	144
Osittamisia, jotka riippuivat: maamittarien toimesta	72	942	287	1,382	464	849	1,153	351	5,500
virastojen »	43	74	137	346	56	630	30	281	1,597
Muita toimituksia, jotka riippuivat: maamittarien toimesta	289	342	161	424	174	157	129	132	1,808
virastojen »	208	53	32	277	27	25	14	33	669
Summa	722	1,627	706	2,514	738	1,671	1,894	918	10,290

Mitä tulee niiden apurahain ja etumaksujen määrään ulosmuuttojen edistämiseksi, jotka armollisen julistuksen mukaan 26. maaliskuuta 1889 saadaan yleisistä varoista antaa asianomaisille tilanomistajille, ovat Ylihallitukselle tulleitten tietojen mukaan asianomaiset Kuvernörit tilivuotena maksettavaksi määränneet seuraavat summat, nimittäin:

	Apurahana		Etumaksuna	
	<i>Smc.</i>	<i>mkk</i>	<i>Smc.</i>	<i>mkk</i>
Uudenmaan läänin Kuvernöri.....	4,425	—	288,920	78
Turun ja Porin » »	600	—	20,455	33
Hämeen » »	120	—	10,043	18
Viipurin » »	3,500	—	15,654	72
Mikkelin » »	1,100	—	4,162	49
Kuopion » »	750	—	2,301	54
Vaasan » »	18,600	—	237,995	98
Oulun » »	800	—	1,430	—
Summa	12,395	—	580,964	02

Vuoden kuluessa laillisesti päättyneiden tilusjakojen laajuus ja laatu nähään seuraavasta yhteenvedosta.

	Jaon kautta syntyneitten tilain											Palstain luku järjestyksessä		Maanomistajain jakokustannukset, paitsi maamittariin palkkiota.							
	Ala hehtaareissa					Lukumäärä						ennen järjestelyä.	järjestelyn jälkeen.								
	Manttaali.	Pettoa.	Niittyä.	Metsämaata.	Joutomaata.	Summa.	Paikallaan asuvia		Ulosmuutatteita												
							joista kukin on saanut	joista kukin on saanut	1 palstaa.	2 palstaa.	3 palstaa.	4 palstaa.	yli 4 palstan.								
Uudenmaan läänissä.....	74,0684	8,108	4,726	24,499	1,242	38,575	134	68	48	41	64	62	47	34	17	2	517	3,681	756	378,971	76
Turun ja Porin »	87,8815	7,576	6,276	42,265	3,521	59,688	198	115	101	57	120	42	9	9	7	3	661	909	378	52,265	64
Hämeen »	53,0141	3,773	4,921	34,792	952	44,488	150	65	47	29	43	87	27	11	—	—	459	145	52	18,484	16
Viipurin »	68,1018	5,031	7,692	76,094	2,676	91,493	410	393	362	227	119	277	151	112	61	40	2,152	—	—	159,493	97
Mikkelin »	36,4413	2,125	3,430	44,069	4,842	54,466	237	102	53	21	7	95	26	10	5	2	558	161	127	39,195	12
Kuopion »	15,0859	2,726	6,147	73,949	5,561	86,383	259	193	101	61	28	24	22	11	9	2	710	—	—	70,586	65
Vaasan »	109,3065	10,531	17,730	15,758	3,073	147,092	218	163	173	186	364	35	86	105	38	34	1,422	6,891	1,298	350,934	42
Oulun »	47,0149	1,441	8,036	62,113	37,039	108,629	83	46	61	52	170	3	7	19	9	17	467	—	—	80,792	22
Summa	490,7044	41,311	58,958	473,539	58,906	632,714	1,689	1,145	946	674	935	625	375	311	146	100	6,946	11,787	2,611	1,150,723	94

I. Isojakoja, halkomisia, lohkomisia ja jaonjärjestelyjä.

	Jaon kautta syntyneitten tilain										Palstain luku järjestelyssä		Maanomistajain jakokustannukset, paitsi maamittarin palkkiota.										
	Manttaali.	Ala hehtaareissa					Lukumäärä					ennen järjestelyä.		järjestelyn jälkeen.									
		Petton.	Niittyä.	Metsämaata.	Joutomaata.	Summa.	Paikallaan asuvia		Ulosmuuttaneita						Summa.								
							joista kukin saanut	joista kukin on saanut	1 palstan.	2 palstaa.	3 palstaa.					4 palstaa.	yli 4 palstan.						
Vuonna 1907 olivat nämät	459,5833	33,984	44,915	340,256	36,119	455,274	1,132	973	882	542	741	551	320	255	120	108	5,624	3,106	1,392	649,938	78		
» 1905 » »	368,3932	26,736	41,063	334,452	48,079	450,330	924	840	706	490	628	273	259	207	129	90	4,546	1,966	839	665,542	73		
» 1900 » »	237,8432	15,594	25,516	202,992	16,806	260,708	495	473	476	318	376	237	133	103	80	69	2,760	1,764	962	385,542	73		
» 1895 » »	305,96	15,299	29,963	233,586	19,945	298,793	307	622	707	400	266	166	290	259	124	50	3,191	1,690	377	559,246	74		
» 1890 » »	227,99	5,471	11,164	82,381	21,247	120,263	174	237	237	169	186	26	47	50	35	35	1,196	613	245	110,699	74		
» 1887 » »	196,76	8,539	16,739	101,898	6,067	133,243	239	317	306	186	140	22	62	50	43	32	1,397	1,298	293				
Uudenmaan läänissä....	0,3125	19	14	43	1	77	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—	—	
Turun ja Porin »	90,3956	3,717	1,195	7,226	1,756	13,894	26	18	23	31	113	—	—	—	—	—	—	—	211	1,231	1,119	36,869	64
Hämeen »	22,5406	—	—	—	—	—	6	11	11	1	27	—	—	—	—	—	—	—	56	195	148	4,711	75
Mikkelin »	6,4578	—	—	—	—	—	15	17	17	5	10	—	—	—	—	—	—	—	64	187	187	3,379	70
Kuopion »	0,8751	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	13	13	565	—
Vaasan »	41,8749	1,619	3,933	423	29	6,004	15	8	7	3	7	—	—	—	—	—	—	—	40	130	96	4,743	05
Summa	—	5,855	5,142	7,692	1,786	19,975	68	57	59	41	157	—	—	—	—	—	—	—	382	1,762	1,569	50,269	14

II. Vanhain jakojen täydentämisiä.

Ennen mittaamattomain kruununmaitten mittausta ja kartallepano semmoista tutkimista varten, josta säädetään 13. lokakuuta 1892 annetussa armollisessa asetuksessa kruununmaan antamisesta viljeltäväksi ja uudistaloin perustamiseksi, on edistynyt seuraavalla tavalla ja tuottanut kruunule tässä näytettyjä kustannuksia, nimittäin:

Vuosi.	Pitäjä.	Maamittari.	Mitattu hehtaaria mitta-kaavassa		Maamittarin palkkio			Käytettyjen apurien						
			1 : 8,000	1 : 16,000	Lopullisesti tuonittu		Ehjänä	Lukumäärä.	Palkkiot					
					Smc	712			Smc	Yhteensä		Hehtaarilta mittakaav.		
			Smc	712	Smc	712	1 : 8,000	1 : 16,000		712	712			
Kuopion, Vaasan ja Oulun lääneissä:														
1894	—	—	39,313	47,318	11,727	38	15,800	9,231	22,704	99	37,0	17,9		
1895	—	—	21,334	85,261	49,458	29	—	7,714	20,118	85	34,2	15,0		
1896	—	—	21,845	52,576	23,075	30	550	7,792	19,339	35	37,0	21,4		
1897	—	—	33,764	71,894	24,021	02	8,700	8,229	24,284	54	34,6	17,5		
1898	—	—	41,412	91,516	27,611	80	21,470	14,688	45,563	27	51,8	27,0		
1899	—	—	43,187	90,979	48,519	82	14,900	14,088	45,982	78	42,8	30,2		
1900	—	—	48,155	137,822	33,541	89	32,100	16,667	59,113	14	40,4	28,7		
1901	—	—	44,726	196,708	57,393	28	31,000	20,630	74,328	28	47,4	27,0		
1902	—	—	49,993	225,299	135,645	08	10,200	27,093	92,255	67	44,0	31,0		
1903	—	—	54,742	293,140	62,990	01	34,900	28,637	96,280	01	41,4	25,1		
1904	—	—	36,338	219,569	137,767	12	6,500	19,296	65,049	48	42,8	22,5		
1905	—	—	43,510	209,767	51,487	93	25,200	16,651	58,646	84	35,6	20,6		
1906	—	—	71,831	160,694	108,048	86	3,300	20,015	69,962	47	42,0	24,8		
1907	—	—	75,319	8,000	32,011	55	11,600	16,281	51,338	16	65,5	23,7		
Kuopion läänissä:														
1908	Ilomantsi	S. Rosenberg	8,983	—	6,340	12	—	2,080	6,476	—	73,1	—		
»	»	K. M. Kostia	12,970	—	4,179	41	2,000	3,483	10,758	—	82,9	—		
»	»	E. Lundson	8,500	—	3,897	20	1,000	2,153	6,672	—	78,5	—		
»	»	O. J. Piipponen	16,806	—	5,797	23	3,000	3,469	10,433	—	62,1	—		
»	»	T. A. Hirn	12,134	—	5,684	17	2,500	3,488	10,530	75	86,8	—		
Vaasan läänissä:														
»	Virrat	[K. F. Peltonen]	2,017	—	1,082	94	—	229	687	—	34,1	—		
Oulun läänissä:														
»	Suomussalmi	M. Sylvin	4,741	—	2,746	35	—	769	2,366	—	49,9	—		
»	»	E. Sandström	—	—	54	15	—	—	—	—	—	—		
»	Kuhmoniemi	E. Tidström	8,827	—	3,908	23	—	1,193	4,206	25	47,7	—		
»	»	J. V. Ikonen	10,577	—	5,118	86	—	1,102	3,697	65	35,0	—		
Summa vuonna 1908			85,555	—	38,808	66	8,500	17,966	55,826	65	—	—		
											Apurien palkkiot keskimäärin hehtaaria kohti		65,8	—

Taulu toimessa maamittareista, tehdyistä maanmittaus töistä, maamittareille tuomitusta korvauksesta ja maanmittaus toimitusten luvusta alempana mainittuina vuosina:

Keskimäärin vuosina.	Maamittarien luku				Tehtyjä töitä				Tuomittu korvaus maamittareille		Läilisesi päättyneitä		Päättyneiden sekalaisten toimitusten luku.				Toimitusten luku			
	Komisio- ja varamaamittareita.	Auskultantteja.	Oppilaita.	Summa.	Mitattu hehtaaria.	Laskettu ja selitetty hehtaaria.	Karttalle jaettu, osakkaiden luku.	Avattu rajoja, kilometriluku.	Tehtyjä rajapyykkejä, määrä.	Summa.	Keskimäärin kullekin maamittarille, oppilaita lukuunottamatta.	Isojakoja y. m., talojen luku.	Halkomisia, osakkaiden luku.	Päätymättömiä edelliseltä vuodelta.	Vuoden kuluessa lisäantullut.	Vuoden kuluessa päättyneet.	Enempää tointa varten.			
1850—59.....	130	46	51	227	262,645	412,060	—	14,512	24,332	1,831	756	992	848	3,266	1,424	1,438	3,264			
1860—69.....	123	36	37	196	206,658	340,317	—	12,963	28,008	2,013	793	930	881	3,459	1,159	1,259	3,389			
1870—79.....	105	24	23	152	80,449	140,960	1,718	10,583	23,153	1,865	784	621	640	2,846	1,269	1,238	2,877			
1880—89.....	79	32	62	173	164,176	222,295	2,084	8,819	22,879	3,045	380	916	612	2,446	1,262	1,320	2,288			
1890—99.....	116	54	100	270	278,692	359,149	3,115	13,808	36,132	3,075	768	965	670	3,366	1,901	1,536	3,732			
1900.....	155	56	117	328	496,512	641,822	5,453	17,609	44,378	3,253	719	1,785	1,056	6,493	3,358	2,768	7,088			
1901.....	169	47	144	360	357,391	795,139	5,364	21,468	45,986	3,875	525	1,976	1,030	7,088	3,753	2,993	7,848			
1902.....	176	40	172	388	590,912	736,590	6,274	19,456	44,363	3,975	560	2,411	1,401	7,848	4,240	4,120	7,968			
1903.....	178	49	164	391	794,642	979,351	6,122	21,598	60,464	3,641	463	2,251	1,732	7,968	5,517	4,470	9,015			
1904.....	185	46	159	390	835,281	1,014,023	6,536	21,872	58,154	4,309	738	3,072	1,884	9,015	4,728	4,206	8,965			
1905.....	189	49	159	397	893,067	918,248	6,667	22,116	59,674	4,220	868	2,471	2,040	8,965	4,961	4,934	8,941			
1906.....	191	53	152	396	761,011	800,232	5,910	24,277	64,859	4,307	881	2,763	1,766	8,764	5,778	5,396	9,146			
1907.....	207	43	162	412	901,822	1,057,994	7,525	23,844	70,952	4,254	818	2,748	1,811	9,211	6,108	5,611	9,708			
1908.....	215	51	155	421	835,827	1,011,430	8,099	23,606	84,618	4,416	1,065	2,900	2,285	9,708	6,596	6,236	10,290			

Oheenpannusta liitteestä 7 selville käypi, että viidestätoista tilivuotena maanmittausvirkamiehiä vastaan Ylihallituksessa nostetusta kanteesta virkavirheistä ja laiminlyömisestä kolmetoista on antanut aihetta asianomaisten langettamiseen ja kaksi on rauennut sikseen, sittenkun asia on tyydyttävästi selitetty. Helsingissä, 11. marraskuuta 1909.

J. S j ö l i n.

Väinö Hirvinen.

